

II FESTIVAL JAVNE ISTORIJE

DEVEDESETE: STRATEGIJE PREŽIVLJAVANJA I NASLEĐE

18-21. MAJ 2023. GODINE

Četvrtak, 18. maj 2023. godine

Beograd

18.00 – 20.00

Otvaranje festivala: Zašto je prošlost važna?

Dr Milovan Pissari, Centar za primenjenu istoriju, Beograd

Javni razgovor

Sva lica otpora: Istorija kroz muziku i strip

Šta se dešavalo na muzičkoj sceni Kraljeva tokom devedesetih? Kako su tadašnji lokalni punk i hard-core bendovi prelazili (novu) ucrtanu nacionalne granice? Kako i zbog čega je osnovan Centar za ženske studije u Beogradu početkom devedesetih? Zašto je za mnoge Centar bio važan prostor ličnog i političkog sazrevanja? Na koji način se u biografiji Nede Božinović, jugoslovenske pravnice, partizanke i mirovne aktivistkinje, prelama skoro čitav vek feminističke i antifašističke borbe na jugoslovenskim prostorima?

Predstavljanje knjige Kraljevačka pank hronika Vojkana Trifunovića, grafičke novele Povest(i) otpora – Neda Božinović i stripa o Ženskim studijama, prilika je za razgovor ne samo o potisnutoj istoriji otpora, već i o različitim načinima predstavljanja prošlosti i njihovim ishodištima.

Govore:

Vojkan Trifunović, Centar za primenjenu istoriju, Beograd/Kraljevo

Ana Krstić, Centar za ženske studije, Beograd

Marijana Stojčić, Centar za primenjenu istoriju, Beograd

Moderacija: Slobodanka Dekić, Centar za primenjenu istoriju, Beograd

Lokacija: KC Magacin, Kraljevića Marka 4-8

Petak, 19. maj 2023. godine

12.00 - 14.00

Javno vođenje

Mesta sećanja kojih nema?

Antiratni otpor u Beogradu tokom devedesetih

Tokom dvočasovnog javnog vođenja kroz centar Beograda obići ćemo neke od ključnih lokacija antiratnog otpora u javnom prostoru, prvenstveno onog koji je obeležio prvu polovinu te decenije. Ovo će biti prilika ne samo za podsećanje na jednu danas gotovo zaboravljenu istoriju otpora ratovima devedesetih, već i za razgovor o njegovim mogućnostima i ograničenjima, akterima i načinima na koje je on korespondirao sa širim društveno-istorijskim kontekstom, ali i o tome šta nam o današnjici govore mesta sećanja na taj otpor koja danas ne postoje u javnom i političkom sećanju Srbije.

Šetnju vodi: Marijana Stojčić, Centar za primenjenu istoriju, Beograd

Lokacija: Vođenje kreće od Studentskog kulturnog centra (Kralja Milana br. 48), a završava u Pionirskom parku kod Narodne skupštine Srbije.

18.00 – 19.00

Prošlost i sećanje na postjugoslovenskom prostoru: Predstavljanje časopisa Perspektive Jugoistočne Evrope

Kroz predstavljanje novog broja časopisa Perspektive Jugoistočne Evrope „Prošlost je sada: Politika poricanja i suočavanja prošlosti na Zapadnom Balkanu“, razgovaraćemo otome kako ratna prošlost devedesetih oblikuje današnjicu društava na postjugoslovenskom prostoru.

Sa nekim od autora i autorki tekstova otvorićemo pitanja kako se u nekim od država nastalih nakon raspada Jugoslavije pamti njeno ratno razaranje, šta je ono što se pamti, o čemu se ne govori i koga nema u dominantnim predstavama o prošlosti, ali i u kojoj meri postojeći pristupi suočavanju s prošlošću (mogu da) doprinese izgradnji drugačijih kultura sećanja.

Ovo izdanje „Perspektive Jugoistočne Evrope“ objavljeno je zahvaljujući Fondaciji Hajnrih Bel u Beogradu i Sarajevu.

Moderacija: Tamara Šmidling, Centar za primenjenu istoriju, Beograd

Lokacija: ENDŽIO HAB, Dobračina 4

19.30-21.00

Javni razgovor

Antiratno organizovanje na (post)jugoslovenskom prostoru tokom devedesetih: istorija i (ne)naučene lekcije

Razgovor nas vodi kroz početke antiratnog organizovanja na (post)jugoslovenskom prostoru, njegov razvoj tokom devedesetih i okolnosti koje su ga oblikovale. Bez lamenta i nostalgije, želja nam je da kritički ispitamo njegove domete, ishodišta i nasleđe, kao i pitanje značaja refleksije na taj deo prošlosti za neke buduće borbe.

Govore:

Mirjana Bilopavlović, Udruga Delfin, Pakrac

Aleksandar Weisner, mirovni aktivista, Beograd

Ervina Dabižinović, Anima, Kotor

Radmila Žigić, Udruženje žena LARA, Bijeljina

Moderacija: Branko Čulibrk, Centar za mlade KVART, Prijedor

Lokacija: ENDŽIO HAB, Dobračina 4

Subota, 20. maj 2023. godine

12.00-14.00

Javno vođenje

Svakodnevica u Beogradu devedesetih

Dvočasovna šetnja odvijace se oko nekih od značajnih tačaka kretanja stanovnika/ca Beograda tokom prve polovine devedesetih. Pokušaj da se osigura gola egzistencija i/ili zadovolje neke od osnovnih životnih potreba za veliki broj ljudi značili su obilazak buvljaka, (pre)prodaju i kupovinu dostupne robe na improvizovanim uličnim tezgama, svakodnevno obavljanje zamene valuta po podzemnim prolazima i pasażima, kupovinu benzina iz plastičnih flaša i kanistera poređanih duž najprometnijih gradskih saobraćajnica. Za jedan broj ljudi svakodnevni rituali su značili i obilazke ekspozitura dve piramidalne banke – Dafiment i Jugoskandik, a jedan još manji broj je svoj status potvrdivao kupovinom u „renomiranim“ buticima smeštenim u Čumićevom sokačetu.

Kako je izgledalo živeti u Beogradu tokom prve polovine devedesetih? Šta je podrazumevalo svakodnevni život pod „ničim izazvanim“ sankcijama? Koje su strategije preživljavanja osmišljene u tom periodu? To su neka od pitanja na koja će ova tura pokušati da da makar delimičan osvrt.

Šetnju vodi: Tamara Šmidling, Centar za primenjenu istoriju, Beograd

Lokacija: Vođenje kreće ispred Vukovog spomenika, a završava se kod TC Sremska.

17.00-18.30

Javni razgovor sa dr Hajrudinom Hromadžićem, autorom knjige Leksikon tranzicije (2022)

Sa Hajrudinom Hromadžićem, profesorom na Odsjeku za kulturne studije Filozofskog fakulteta u Rijeci, razgovaramo o tranziciji, njenom značenju i mitovima koje je prate. Kako razumeti tranziciju postjugoslovenskih država – prelaz od čega ka čemu? Zašto se čini da je obećani *happy end* „nevidljive ruke tržišta“ sve neizvesniji? Kako su lokalne tranzicije povezane sa širim globalnim ekonomskim i političkim kontekstom? Kakve posledice tranzicija ostavlja na ekonomskom, društvenom, političkom i kulturnom nivou? Ko su tranzicijski „gubitnici“, a ko „dobitnici“? Ko su „uhljebi“, a ko „poslovni anđeli“?

Ovo su samo neka od pitanja koja ćemo otvoriti u razgovoru.

Moderira: Dr Belma Buljubašić, Fakultet političkih nauka, Univerzitet u Sarajevu

Lokacija: Dom omladine Beograda, Makedonska 22

19.00 – 20.30

Javni razgovor

Kada je muzika bila identitet: subkulture i politika tokom devedesetih u Srbiji

Muzički ukus tokom devedesetih bio je mnogo više od muzike. Određivao je izgled, mesta za izlaske, knjige koje su se čitale, filmove koji su se gledali, radio stanice koje su se slušale. Muzički ukus upućivao je na vrednosni i politički stav.

Razgovoramo o tome zbog čega je muzika imala ovakav status u Srbiji tokom devedesetih i kako je uticaj subkultura u tom periodu na oblikovanje kulturnih, političkih, ali i rodni identiteta. Šta je značilo biti padavičar, dizelaš, strejter, roker, metalac? Kako su se razlike u muzičkom ukusu prevodile u političke razlike između „nas“ i „njih“? Gde su danas sve te podele?

Govore:

Slobodan Kuzmanovski, aka Kiza Robin Hood

Jadranka Janković, muzička urednica

Moderacija: Vojkan Trifunović, Centar za primenjenu istoriju, Beograd/ Kraljevo

Lokacija: Dom omladine Beograda, Makedonska 22

Nedelja, 21. maj 2023. godine

12.00 – 14.00

Javno vođenje

Od nove sadašnjosti ka „novoj“ prošlosti?

Novi pogled na Drugi svetski rat i spomenička prerada socijalističkog nasleđa

Dok su tokom devedesetih godina sistematski razrađene mere državne vlasti kojim se interveniše u kolektivno sećanje uglavnom izostajale, nakon dve hiljaditih, posebno nakon 2004. godine pokrenuta je legalizacija potpune revizije Drugog svetskog rata kroz promenu imena ulica, spomenike, muzejske postavke, praznike, udžbenike istorije i komemoracije kojima prisustvuju državni i vojni zvaničnici.

Tokom posete spomeniku posvećenom „žrtvama revolucionarnog terora“ u Lisičjem potoku, razgovaraćemo o tome kako su se na primeru spomeničke kulture u Srbiji menjale interpretacije Drugog svetskog rata i jugoslovenskog socijalističkog perioda tokom proteklih tridesetak godina, kao i načinima na koje su te promene povezane sa dominantnim tumačenjima ratova devedesetih u Srbiji i sadašnjicom.

Šetnju vode: Marijana Stojčić i Milovan Pissari, Centar za primenjenu istoriju, Beograd

Lokacija: Organizovani polazak gradskim prevozom je u 11.15 na početnoj stanici autobusa 59 na Slaviji (Birčaninova). U slučaju individualnih dolazaka, nalazimo se u 12 časova kod spomenika posvećenog „žrtvama revolucionarnog terora“ u Lisičjem potoku.

17.00 – 18.30

Javni razgovor

Formati istorije na ekranu: Ideologija i sećanje u savremenim srpskim filmovima i TV-serijama

Razgovaramo o prikazu istorijskih događaja u savremenim srpskim filmovima i televizijskim serijama i odnosu kulturne politike i politike sećanja.

Kakav je odnos ideologije filmske i televizijske slike sa istorijskim događajima koje prikazuje? Kako se istorijski revizionizam menjao spram producentskih namera, autorskih poetika i očekivanja publike? Kakve smo verzije izgradnje srpskog nacionalnog identiteta i potrage za utemeljivačkim mitom videli u recentnim srpskim filmovima i tv-serijama? Imaju li zvanične kulturne politike, poput aktuelne kulturne strategije Republike Srbije, uticaja na ideološko oblikovanje istorijskih događaja na ekranima?

Govore:

Dr Nevena Daković, Fakultet dramskih umetnosti u Beogradu

Dr Nemanja Zvijer, Institut za sociologiju, Beograd

Nedeljko Kovačić, reditelj i scenarista, Beograd

Moderator: Ivan Velisavljević, filmski kritičar

Lokacija: Kafe 16, Cetinjska 15a

.....

Festival se organizuje uz podršku Nacionalne zadužbine za demokratiju (The National Endowment for Democracy), Rekonstrukcije Ženski fond i Fondacije Hajnrih Bel.